

(א) נשבת קו: ושי"ן,
(ב) נלקמן מה: (א) ז"ל
דרכה: (ד) רש"ל מ"ן,
(ה) רש"ל מ"ן, (ו) ז"ל אחר
ד"ה אמר, (ז) ז"ל בדרכון,

הגהות הב"ח

(א) גמ' והמניח מניח
אומר כל אותו כו"ל ותיבת
כן אחי רבי יהושע נמחק:
(ב) רש"ל ד"ה רבי מניח
כן אחי רבי יהושע לישנא
אחרונה הלכה כרבן
גמליאל:

לעזר רש"י

גרבי"א. חז"ן.

מי שהוציא אוהו פרק רביעי עירובין

מג.

עין משפט
נר מצוה

להצריח מים עשויות. ולא חשיבי מחילות לעשות ספינה כולה כארבע
אמות: אמר לך במהלכת. דליכא למימר האי טעמא דספינה נוטלתו
אפי' ר"ע מודי דשרי: כי פליגי בשעמדה. ובשעת עמידתה קנו להו
ד' אמותיהן (ד) וללישני בתראי על שעת עמידה נחלקון) ואפ"ה שרי

כי פליגי בשעמדה. השתא הדר ציה ממאי דקאמרינן ליכא ציינייהו
שנפחתו דופני הספינה וקופץ דהשתא לרצה נמי מהלך את כולה
דמודה רצה לרצי זירא במהלכת וא"ת דהכא לית ליה לרצה אליבא
דשמואל דמחילות להצריח מים עשויות וצפרק כל גגות (לקמן דף ז).

יג א ב מיי פכ"ז מהל'
שבת הלכה ג טור ש"ע
ל"ח ט' מד':

רבינו חננאל

רבה אמר בספינה מהלכת כולי עלמא לא פליגי דשרי, כי פליגי בעומדות. ודייקא מתני' כוותיה דקתני והפליגה ספינתו במהלכת לא פליגי היינו על דקתני רצו להחמיר על עצמן מכלל דשרי. אלא אי אמרת פליגי האי רצו איסורא הוא. ורב אשי נמי דייק מדקתני לספינה גבי דיר וסחר דומיא דיריה, מה דיר וסחר דקביעי וקיימי אף ספינה נמי קביעה וקיימה. ואע"ג דרב ושמואל הילכתא כרב באיסורי בהא קיימא לן כשמואל, דהא תניא כוותיה. דתניא תנייה אומר כל אותו היום ישבו ודנו בהלכה, לאמש הכריע אחי אבא בנייהו, ואמר ניראין דברי רבן גמליאל בספינה, ודברי ר' עקיבא ברי דסוהר. בעי רב חנניה יש תחומין למעלה מי טפחים אי לא. בעמוד גבוה עשרה ורחב ארבעה לא תיבעי לך דכי ארעא סמיכתא דמי, כי תיבעי לך עמוד גבוה עשרה ואין רחב ד' טפחים, אי נמי דקאזיל בקפיצה. ואתינן ממתי' למיפשוטה דקתני והפליגה ספינתו בים וקתני רצו להחמיר על עצמן, בשלמא אי אמרת יש תחומין למעלה מעשרה, היינו טעמא [ד]רצו להחמיר, היישנין דילמא עמדה. דבמהלכת כולי עלמא לא פליגי דשרי ומשום חשש שטא עמדה יש תחומין למעלה רצו להחמיר. אלא אי אמרת אין תחומין למעלה מי' ואפי' עמדה שרי, אמאי קתני רצו. ואוקימנא מתני' בספינה מהלכת ברקק שפחות מי' טפחים מים. ת"ש פעם אחת לא נכנסו לנמל עד כו', אי אמרת אין תחומין למעלה מעשרה [כי לא היינו בתוך התחום מאי הוין, ואוקמה רבה בספינה שהיתה מהלכת ברקק מקום שאין שם מים י' טפחים וכאילו בקרקע הים נמשכת. ת"ש מהנך שמעתתא בצפרא דשבתא בסורא בי רב חסדא ובהדי פניא איתאמרן בבי רבה בפומבדיתא לאו אליהו אמרן, ובקפיצה הלך, וש"מ אין תחומין למעלה מעשרה. ודחינן לא יוסף שידה אמרן. ת"ש הריני נזיר יום שכן דוד בא בו

להצריח מים עשויות ורבה מאי טעמא לא אמר כרבי זירא במהלכת כולי עלמא לא פליגי כי פליגי בשעמדה אמר רב נחמן בר יצחק מתני' נמי דיקא דבמהלכת לא פליגי ממאי מדקתני מעשה שבאו מפלנדרסין והפליגה ספינתם בים רבן גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה הלכו את כולה ורבי יהושע ורבי עקיבא לא זוו מארבע אמות שרצו להחמיר על עצמן אי אמרת בשלמא במהלכת לא פליגי היינו דקתני רצו דילמא עמדה אלא אי אמרת פליגי האי רצו להחמיר איסורא הוא אמר רב אשי מתניתין נמי דיקא דקתני ספינה דומיא דדיר וסחר מה דיר וסחר דקביעי אף ספינה נמי דקביעא אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי הלכתא כרבן גמליאל בספינה (ה) הלכתא מכלל דפליגי אין והתניא חנניא (ו) (בן אחי רבי יהושע) אומר כל אותו היום ישבו ודנו בדבר הלכה אמש הכריע אחי אבא הלכה כרבן גמליאל בספינה והלכה כרבי עקיבא בדיר וסחר: בעי רב חנניא (ז) יש תחומין למעלה מעשרה או אין תחומין למעלה מעשרה עמוד גבוה עשרה ורחב ארבעה לא תיבעי לך דארעא סמיכתא היא כי תיבעי לך בעמוד גבוה עשרה ואינו רחב ארבעה אי נמי דקאזיל בקפיצה מעשיא ת"ש מעשה שבאו מפלנדרסין והפליגה ספינתם בים וכו' אי אמרת בשלמא יש תחומין משום הכי רצו אלא אי אמרת אין תחומין אמאי רצו כדאמר רבא במהלכת ברקק הכא נמי במהלכת ברקק תא שמע * פעם אחת לא נכנסו לנמל עד שחשיכה וכו' אי אמרת בשלמא יש תחומין שפיר אלא אי אמרת אין תחומין כי לא היינו בתוך התחום מאי הוי אמר רבא * במהלכת ברקק תא שמע הני שב שמעתא דאיתאמרן בצפרא' בשבתא קמיה דרב חסדא בסורא בהדי פניא בשבתא קמיה (א) דרבא בפומבדיתא מאן אמריננהו לאו אליהו אמריננהו אלמא אין תחומין למעלה מעשרה לא דלמא יוסף שידא אמריננהו תא שמע הריני נזיר ביום שכן דוד בא מותר לשתות יין בשבתות ובימים טובים ולאסור

לכתחילה משמע דאסור לכתחילה ואפילו לתוך התחום מדאין מוכיר שם יליאתו חוץ לתחום ומשמע דקיייר פירי לית צו איסורא דאפי' בשכר שרי כדלמרינן (שם ד' קנא). שמור לי פירוטי שבתחומך ואני אשמור פירוטיך שבתחומי וטעם שאסור ליכנס בספינה אומר ריב"א משום דדמי לטעם צנהר וחסור גזירה שמא ישעה חבית של שייטין אי נמי שמא ינהיג הספינה והוי כמוליכה ארבע אמות כדכרמלית וריב"א מדקדק נמי מירושלמי שהבאתי שאסור ליכנס בספינה בשבת מדלל קאמר ת"ק לא בשבת ולא בערב שבת דהוה משמע דצ"ה מחמירין אפילו בשבת כי היכי דנקט ולא בערב שבת משום צ"ה ואורי' דלותן בני אדם שמדליקין גרות בספינה בערב שבת ואוכלין שם וסומקין על כך להפליג בספינה בשבת לא שפיר עבדי דסוף סוף הם מפליגין בשבת ומה שפירש רש"ס שמי שנכנס בספינה בשבת אין לו אלא ארבע אמות אין נראה דקיימא לן כרז דאמר אפילו דיר וסחר דלא שבת באויר מחילות הלכה כר"ג מדפריך לקמן (ד' מד.) בפשיטות גבי נחמיה בן חנילאי פשיטא דבלל מלו גברי עסקין דאי דמלנו מאי תיבעי והאמר רב הלכה כר"ג דדיר וסחר ולקמן (ד' מו:) נמי גבי הגהו דכרי דאחו למצרכתא דחשבינן כל העיר כארבע אמות היינו כרז אע"ג דרב חננאל פסיק כשמואל והציא ראייה מחנניה דאמר אמש הכריע (בן) אחי אבא כו' אין הלכה כן דהא אמרינן בשבת פרק כירה (ד' מ.) הכרעה דברייתא לאו הכרעה היא ועוד דאחי אבא רבי יהושע והמולק אינו יכול להכריע וכן פסק רב אלפס דקיימא לן כרז באיסורי ועוד רבא רש"ס להמיר ליכנס בקרון בשבת ונכרי מוליכו חוץ לתחום וסחר צו משום שמא יפגעו צו ליסטים או שמא ישכח וירד ואין לו אלא ארבע אמות ואומר ר"י דאפילו ליכנס צו בערב שבת אסור דדוקא בספינה שרי ליכנס בערב שבת אצל הכא כיון דלפטר לו לירד אסור מיהו בספינה אין לו להחמיר אפילו נודמן לו יבשה שיכול לירד לא פלוג רבנן בספינה ועוד אם צהמה מנהיג בקרון פשיטא דאסור להשתמש בצעלי חיים שמא יתחון זמורה:

ואסור